

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MATOS • MAAMAR 2

ביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות

An explanation of the verse “And
Moshe spoke to the heads of the tribes”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/matos/2/

1 ביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות

An explanation of the verse "And Moshe spoke to the heads of the tribes."

2 הנה להבין ענין אחר וקדם צרתני אחר למעשה בראשית כו'. הנה בעשרה מאמרות נברא העולם.

Now, to understand the matter of "Behind and before You formed me" — "behind the work of creation," etc.: the world was created with Ten Utterances.

והנה העשרה מאמרות הם מע"ס [מעשר ספירות] דתיקון יהי אור חכמה [ועיין בפרדס ש"ב [של בינונים] פ"ה ובזהר פ' ויקרא ד"א סע"ב [סוף עמוד ב] ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ובפ' בראשית ד"ו ע"ב ודף כ"ב א' ב'] והנה ע"ס [עשר ספירות] דאצילות הם אלקות.

And the Ten Utterances are from the Ten Sefiros of Tikkun (Rectification): "Let there be light" is Chochmah (wisdom) [and see Pardes, Gate 2, chapter 5; and the Zohar, Parshas Vayikra, at the end of page 11b, and the Mikdash Melech there; and Parshas Bereshis, page 16b, and page 22a-b]. And the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation) are G-dliness.

3 ואיך נעשה מהם בי"ע שהם בעלי גבול ויש ודבר נפרד מאלקו' [מאלקות] [ר"ל [רוצה לומר] איך הם מתלבשי' [מתלבשים] להיות רוח ונפש לבי"ע ועמ"ש ע"פ ששים המה מלכות בענין מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי כו'].

How, then, were Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) made from them, [worlds] which are bounded, and are a "something" (yesh) and a thing separate from G-dliness? [That is to say: how do they enclothe themselves to become spirit and soul for Beriah, Yetzirah and Asiyah? And see what is written on the verse "There are sixty queens," on the subject of "From your middle upward is of Hurmiz; from your middle downward," etc.]

אך הוא ע"י שהיה שבירת הכלים דתהו שכשנשברו ונסתלקו מהם האורות ונפלו השברי כלים למטה בנוגה נעשו בחינת יש. כי הנה פ"י שבירת הכלים היינו שבירת האותיות. שהאותיות הם כלים.

But it is through there having been the shattering of the vessels of Tohu (Chaos): when they shattered and the lights departed from them, and the fragments of the vessels fell below into nogah, they became the level of yesh. For the meaning of the shattering of the vessels is the shattering of the letters, for the letters are vessels.

4 ועדי"מ למטה כשהאותיות הן מצורפים שהם ב' או ג' אותיות יחד אז הם תיבה אחת שהיא כלי ובית קיבול לאיזו השכלה.

By way of analogy, below: when letters are combined, two or three letters together, they are then one word, which is a vessel and receptacle for some idea.

אבל כשמתפרדים האותיות זה מזה, אזי בכל אות ואות בפ"ע [בפני עצמו] אין נמצא מלובש שום שכל משכל ההוא שהיה מלובש בתיבה ההיא, וזהו ענין שנסתלק האור מהכלי עד"מ.

But when the letters separate from one another, then in each letter by itself there is not found en-clothed any of the meaning of that idea which was en-clothed in that word. And this is, by way of analogy, the matter of the light departing from the vessel.

רק מ"מ איזו רשימו וניצוץ מן האור נשאר בכל אות מאחר שהיו מחוברים ומיוחדים תחלה יחד בצירוף אחד

Only, nevertheless, some impression (reshimu) and spark of the light remains in each letter, since they were at first joined and united together in one combination;

אבל מ"מ הוא רק ניצוץ ורשימו בעלמא אבל עצם האור נסתלק מהכלי, והנה עד"מ בכלים גשמיים שהכלי הוא בטל וטפל לגבי היין שבתוכו

but nevertheless it is only a mere spark and impression, while the essence of the light has departed from the vessel. Now, by way of analogy, with physical vessels: the vessel is nullified and secondary in relation to the wine within it.

ולכן איתא במשנה פרק המצניע המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו. משא"כ כשנשבר הכלי נעשה חרס בפני עצמו.

And therefore it is stated in the Mishnah, in the chapter HaMatznia: "One who carries out food less than the [required] measure in a vessel is exempt even for the vessel, for the vessel is secondary to it." This is not so when the vessel breaks: it becomes a shard in its own right.

5 וכך עד"מ למעלה כשהאור מלובש בתוך הכלי אז הכלי היא בבחי' ביטול ממש לגבי האור.

So too, by way of analogy, Above: when the light is en-clothed within the vessel, the vessel is then at the level of actual self-nullification (bittul) in relation to the light.

וזהו ענין ע"ס [עשר ספירות] דתיקון דאיהו וגרמוהי חד שגם הכלים הם אלקות ממש כי הם בבחי' ביטול לגמרי ממש לגבי האור א"ס המלוכש בהן.

And this is the matter of the Ten Sefiros of Tikkun, where "He and His vessels (ihu vegarmohi) are one": the vessels too are actual G-dliness, for they are at the level of complete, actual nullification in relation to the Infinite Light (Or Ein Sof) that is en clothed in them.

משא"כ בתהו שנשברו הכלים ונסתלקו מהן האורות הוא כמו עד"מ למטה הכלי כשנשבר נעשה חרס בפ"ע [בפני עצמו] ואינו בטל עוד להיין.

This is not so in Tohu, where the vessels shattered and the lights departed from them: it is like, by way of analogy, a vessel below which, when it breaks, becomes a shard by itself and is no longer nullified to the wine.

כך ע"י שבירת הכלים שהם האותיות שנתפרדו נעשו בבחי' יש עד שמהן נמשך התהוות היש ודבר נפרד דבי"ע.

So, through the shattering of the vessels, which are the letters that came apart, they became the level of yesh, to the point that from them came the coming into being of the "something" and separate thing of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action).

משא"כ מבחי' הכלים דע"ס [דעשר ספירות] דתיקון שהם מיוחדים עם האורות לא היה יכול להיות השתלשלות והתהוות היש ודבר נפרד כי הכלים דתיקון הם בטלים להאור כנ"ל.

Whereas from the vessels of the Ten Sefiros of Tikkun, which are united with the lights, there could not have been the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the coming into being of the "something" and separate thing, for the vessels of Tikkun are nullified to the light, as mentioned above.

6 והגם שנתבאר שהעשרה מאמרות הם מע"ס [מעשר ספירות] דתיקון. אך הם מתלבשים בע"ס [בעשר ספירות] דב"ן [דשם ב"ן] כי הרי המאמרות הם

And although it has been explained that the Ten Utterances are from the Ten Sefiros of Tikkun, nevertheless they enclothe themselves in the Ten Sefiros of the Name Ban; for the Utterances are

בבחי' מלכות דאצילות עולם הדבור [וע' בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך אדריכל ועמ"ש בפ' בראשית
סד"ה צאינה וראינה בשם המדרש משל למלך שבנה פלטין ע"י אדריכל כו']

at the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), the world of speech [and see Pardes, in Erchei HaKinuyim, the entry "Architect"; and see what is written in Parshas Bereshis, at the end of the discourse beginning "Go forth and see," citing the Midrash: "A parable of a king who built a palace through an architect," etc.].

ומל' דאצי" הוא שם ב"ן [שם ב"ן] שנפל בו משם ס"ג [שם ס"ג] כו', וע"י האותיות דשם ב"ן [שם ב"ן] שהם
שרש האותיות שמשבירת הכלים ע"י נתהוה בחי' היש ודבר נפרד.

And Malchus of Atzilus is the Name Ban, into which there fell from the Name Sag, etc.; and through the letters of the Name Ban, which are the root of the letters that [came] from the shattering of the vessels, through this the level of the "something" and separate thing came into being.

7 ולכן באמת יש בבי"ע ג"כ מבי' הבחי' דמ"ה [דשם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] והוא בחי' פנימית וחיצונית. בין בכל
נברא בפרט בקדושה דבי"ע שהפנימית והנשמה שלו הוא בבחי' ביטול כמ"ש וצבא השמים לך
משתחווים ונמשך משם מ"ה [שם מ"ה].

Therefore, in truth, Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) also contain [something] of both levels, of Mah and of Ban, which is the level of the inner dimension (pnimiyus) and the outer dimension (chitzoniyus). [This holds] both in each individual creation in the holiness of Beriah, Yetzirah and Asiyah, whose inner dimension and soul is at the level of self-nullification (bittul), as it is written, "And the host of heaven bow down to You," and is drawn from the Name Mah,

והחיצונית דהיינו הכלי והגוף שלו נמשך משם ב"ן [שם ב"ן] [ואפשר שעד"ז הוא מ"ש הרמ"ז [הרב משה
זכות] בפ' אמור (בדף ק"ד ע"א) גבי כל הנקרא בשמי.

while its outer dimension, that is, its vessel and body, is drawn from the Name Ban [and it is possible that what the Ramaz writes in Parshas Emor (on page 104a), regarding "Everyone who is called by My Name," is along these lines,

שכתב בשם ספר הלקוטים שלכל אדם יש לו שני שמות כו' ע"ש. והיינו כדלקמן שהאדם כלול מבי'
הבחינות דתהו ותיקון].

for he writes, citing Sefer HaLikkutim, that every person has two names, etc.; see there. And this is as [will be explained] below, that man is composed of the two levels of Tohu and Tikkun];

ובין דרך כלל הפנימיות דבי"ע הן הנשמות והמלאכים שיש בהן בחי' הביטול לפי שנתהוו מבחי'

and in general: the inner dimension of Beriah, Yetzirah and Asiyah is the souls and the angels, which possess the quality of bittul, because they came into being from the level of

התיקון שכבר נתקן שם ב"ן [שם ב"ן] ע"י מ"ה [שם מ"ה], והחיצוניות הם היכלות דנוגה שהם בחי' יש כו' שנמשך מרפ"ח ניצוצים ושבה"כ [ושבירת הכלים] שעדיין לא נתקנו כו'.

Tikkun, where the Name Ban has already been rectified through Mah; and the outer dimension is the chambers (heichalos) of nogah, which are the level of yesh, etc., drawn from the 288 sparks and the shattering of the vessels that have not yet been rectified, etc.

ועמ"ש מענין אותיות דמ"ה [דשם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו' ובביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב:

And see what is written on the subject of the letters of Mah and Ban on the verse "And under His feet was like the work of a sapphire brick," etc., and in the explanation of the verse "Who has counted the dust of Yaakov."

8 ב והנה האדם כלול מבי' הבחי' דתהו ותיקון. שנפשו האלקית נמשכה מבחי' שם מ"ה [שם מ"ה] דתיקון

2. Now, man is composed of the two levels of Tohu and Tikkun: his G-dly soul is drawn from the level of the Name Mah of Tikkun,

ולכן היא כעצם בבחינות ביטול. והנה"כ [והנפש הבהמית] והגוף נמשכו משבה"כ [משבירת הכלים] דתהו. ואדרכה הגוף ונה"כ [ונפש הבהמית] הם בבחי' אי למטה יותר מדצ"ח [מדומם צומח חי].

and therefore it is in its essence at the level of self-nullification (bittul); while the animal soul and the body are drawn from the shattering of the vessels of Tohu. And on the contrary: in one respect the body and the animal soul are lower than the inanimate, the vegetative and the animal.

כי הנה יש כמה מדרגות בענין הביטול והפירוד שצבא השמים לך משתחווים שיש בהם בחי' הביטול וכן הבהמות והחיות אינם בחי' נפרד לגמרי

For there are several gradations in the matter of bittul and separateness: "the host of heaven bow down to You," for they possess the quality of bittul; and likewise, domestic animals and wild beasts are not entirely separate,

שהרי אין בהם עוברי עבירה מה שאין כן האדם מצד גופו ונפשו הבהמית הוא בחינת נפרד יותר שהרי יכול לעבור עבירה.

for among them there are none who transgress. Whereas man, from the side of his body and his animal soul, is more separate, for he is able to commit a transgression.

9 וזהו אחר למעשה בראשית שהוא סוף כל המדרגות להיות יש ודבר בפני עצמו וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פכ"ד שהעובר אפילו על עבירה קלה הוא בתכלית הפירוד מאחדותו ית' יותר מסט"א [מסטרא אחרא] וכל הקליפות כו' ע"ש באריכות.

And this is "behind the work of creation": he is the last of all the gradations, in being a "something" and a thing in its own right; as is written in Sefer Shel Beinonim, chapter 24, that one who transgresses even a light transgression is utterly separated from His unity, may He be blessed, more than the sitra achra (the other side) and all the kelipos, etc.; see there at length.

ומצד נפשו האלהית הוא בטל בתכלית והוא בחי' קדם למע"ב [למעשה בראשית] (ועמ"ש עוד מענין גוף האדם ונשמתו בפ' בראשית ע"פ וייצר כו').

And from the side of his G-dly soul he is utterly nullified, and this is the level of "before" the work of creation. (And see further what is written on the subject of man's body and soul in Parshas Bereshis, on the verse "And He formed," etc.)

אך דרך פרט גם על נפש האלקית עצמה שמבחינת עולם התיקון נאמר אחר וקדם צרתני, כי

But in particular, even concerning the G-dly soul itself, which is from the level of the World of Tikkun, it is said, "Behind and before You formed me." For

הנה התיקון הוא אחר עולם התהו שקדם לו גם במעלה ומדרגה אלא שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים], כי ס"ג [שם ס"ג] הוא למעלה ממ"ה [משם מ"ה] אלא שנפל בשם כ"ן [שם כ"ן] בבחי' יש.

Tikkun comes after the World of Tohu, which preceded it also in stature and rank, except that it fell in the shattering of the vessels; for Sag is higher than Mah, except that it fell into the Name Ban, at the level of yesh.

והתיקון הוא חיבור מ"ה [שם מ"ה] וכ"ן [ושם כ"ן] דהיינו שגם כ"ן [שם כ"ן] שהוא כבחי' יש יהיה כבחי' מ"ה [שם מ"ה] על ידי התהפכות חשוכא לנהורא כו'

And Tikkun is the joining of Mah and Ban: that is, that Ban too, which is at the level of yesh, should be at the level of Mah, through the transformation of darkness into light, etc.

והוא בחי' המברר בירורים בבי"ע בכל ששת ימי המעשה (עמ"ש סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים ובמ"א ע"פ שמע ישראל שם ע' [עיין] ובביאור ע"פ אז ישיר ישראל כו' עלי באר),

And this is the level that carries out the refinements (beirurim) in Beriah, Yetzirah and Asiyah throughout the six workdays (see what is written at the end of the discourse beginning "And behold, we were binding sheaves," and elsewhere on the verse "Hear, O Israel," there, [on the letter] ayin, and in the explanation of the verse "Then Israel sang," etc., "Spring up, O well");

ונמצא התיקון הוא ג"כ מעולם התהו ורפ"ח ניצוצין כמ"ש ורוח אלקים מרחפת מת רפ"ח והוא בחי' מת ושכירה

it follows that Tikkun too is from the World of Tohu and the 288 sparks, as it is written, "And the spirit of G-d hovered (merachefes)" — [read as] mes rapach, "dead, 288" — which is the level of death and shattering;

ומזה נעשה התיקון בבי"ע כמ"ש אח"כ ויאמר אלקים יהי אור חכמה. וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] דעתיק דתקון דאצי לקח ה' ראשונות דכתר דבי"ן [דשם ב"ן] כו'

and from this the Tikkun is made in Beriah, Yetzirah and Asiyah, as it is written afterward, "And G-d said, 'Let there be light'" — Chochmah (wisdom). And as is written in Etz Chaim, that Atik of the Tikkun of Atzilus took the first five [Sefiros] of the Keser (Crown) of Ban, etc.

ולכן גם נפש האלקית מצד התקון נק' בחי' אחור לגבי עולם התהו שמרפ"ח ניצוצים ששרשן מס"ג [משם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה] כנ"ל, וגם על נפש השכלית הבהמית שבאדם שי"ך לומר אחור וקדם צרתני לגבי דצ"ח [דומם צומח חי].

Therefore the G-dly soul too, from the standpoint of Tikkun, is called the level of "behind" in relation to the World of Tohu, which is from the 288 sparks, whose root is from Sag, which is above Mah, as mentioned above. And also regarding the rational animal soul in man it is fitting to say, "Behind and before You formed me," in relation to the inanimate, the vegetative and the animal.

כי הנה בסדר המאמרות קדמו דצ"ח [דומם צומח חי] למדבר כו' והיינו כי התיקון הוא ממטה למעלה דצח"מ [דומם צומח חי מדבר], והאדם שהוא המדבר העליון מכולם משא"כ בתהו דומם הוא למעלה מהצומח והצומח מהחי כו'

For in the order of the Utterances, the inanimate, vegetative and animal preceded the speaking [being], etc. And this is because Tikkun goes from below upward — inanimate, vegetative, animal, speaking — and man, who is the speaker, is the highest of them all; whereas in Tohu the inanimate is higher than the vegetative, and the vegetative than the animal, etc.

ולכן כתיב בקרבנות ברית מלח עולם כו' אע"פ [אף על פי] שהמלח הוא דומם וע' מזה בלקוטי תורה מהאריז"ל [מהאר"י זכרוננו לברכה] פ' ויקרא

And therefore it is written regarding the offerings, "an everlasting covenant of salt," etc., even though salt is inanimate; and see on this in the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayikra;

אך בשרשו גבוה מאד ומלח הוא גבורות דאבא כו' (וע' בזהר ויחי דרמ"א ע"ב מענין מלח ועמ"ש בד"ה ולא תשכית מלח).

but in its root it is very high, and salt is the Gevuros (restraints) of Abba, etc. (And see in the Zohar, Vayechi, page 241b, on the subject of salt; and see what is written in the discourse beginning "And you shall not omit the salt.")

ולכן גם הנפש השכלית עם היותה גבוה במעלה מדצ"ח [מדומם צומח חי] ושרשה מבחי' פני אדם כמ"ש ודמות פניהם פני אדם ונקרא קדם

Therefore the rational soul too — although it is higher in stature than the inanimate, vegetative and animal, and its root is from the level of the face of man, as it is written, "And the likeness of their faces was the face of a man," and it is called "before" —

היינו מצד יציאתן והתהוותן ע"י העשרה מאמרות שנמשכו מע"ס [מעשר ספירות] דתיקון אבל בשרשם בתהו הדצ"ח [הדומם צומח חי] גבוהים יותר ולכן נקרא אחור למע"ב [למעשה בראשית]:

this is with regard to their emergence and coming into being through the Ten Utterances, which were drawn from the Ten Sefiros of Tikkun; but in their root in Tohu the inanimate, vegetative and animal are higher, and therefore it is called "behind the work of creation."

10 ג ועפ"י [ועל פי זה] יובן ענין לכו לחמו בלחמי. פי' לחמי היינו מ"ש כי על כל מוצא פי הוי' יחיה האדם האדם בה' הידיעה

3. According to this, the meaning of "Come, eat of My bread" will be understood. The explanation: "My bread" is what is written, "For by everything that comes forth from the mouth of Havayah does man live" — "the man" (ha'adam), with the definite article,

היינו אדם דלעילא מלכות דאצילות שנקרא ג"כ אדם כמ"ש בזהר עד דלא אתכרי פרצופא כו' meaning the supernal Adam, Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), which is also called "Adam," as is written in the Zohar, "Before the form was created," etc.;

וכמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ אלה מסעי המתחיל לבאר ענין המסעות, והיינו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המשכת החיות בהתחלקות כמ"ש עיני ה' וכתוב תהיינה אזנך קשובות כו'.

and as is written on this also in the explanation of the verse "These are the journeys," the one that begins "To explain the matter of the journeys." And this is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), the drawing down of life-force (chayus) in a differentiated way, as it is written, "The eyes of Havayah," and it is written, "Let Your ears be attentive," etc.

11 והנה מוצא פי הוי"ש בו כ' פירושים הא' הוא כפשוטו דמוצא פי ר"ל [רוצה לומר] מה שכבר יצא מפי ה' התפשטות החיות מרוח פיו בעשרה מאמרות שנברא העולם והיינו מבחי' ע"ס [עשר ספירות] שבמלי דאצילות שם ב"ן [שם ב"ן].

Now, "that which comes forth (motza) from the mouth of Havayah" has two interpretations. The first is according to its plain meaning: "that which comes forth from the mouth" means that which has already gone forth from the mouth of Havayah, the spreading forth of the life-force (chayus) from the breath of His mouth in the Ten Utterances with which the world was created; and this is from the level of the Ten Sefiros within Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), the Name Ban.

12 והבי' דמוצא לשון מקור כמו מוצא מים היינו שהמקור של ע"ס [עשר ספירות] דב"ן [דשם ב"ן] הוא בחי' שם ס"ג [שם ס"ג]

The second: motza is a term for "source," as in motza mayim, "a source of water": meaning that the source of the Ten Sefiros of Ban is the level of the Name Sag,

שהוא שרש עולם התהו עולם הנקודים ששרשו מבחי' פה דא"ק [דאדם קדמון]. והעינים דא"ק [דאדם קדמון] בהסתכלותן עשו כלים לאורות הפה דא"ק [דאדם קדמון] והוא ענין עולם הנקודים כו'.

which is the root of the World of Tohu, the World of Nekudim (Points), whose root is from the level of the mouth of Adam Kadmon. And the eyes of Adam Kadmon, through their gazing, made vessels for the lights of the mouth of Adam Kadmon; and this is the matter of the World of Nekudim, etc.

13 ולכן יחיה האדם דלעילא עי"ז כי הנה א"ק [אדם קדמון] נקרא אדם דבריא, ועולם התהו הוא בחי יצירה שיצירה הוא בחי גילוי ההעלם והיינו האורות הנמשכים מא"ק [מאדם קדמון] ע"י ההכלים דאח"פ [דאון חוטם פה].

Therefore the supernal Adam "lives" through this. For Adam Kadmon is called "the Adam of Beriah (Creation)"; and the World of Tohu is the level of Yetzirah (Formation), for Yetzirah is the level of the revelation of what is hidden, namely the lights drawn from Adam Kadmon through the breaths of the ears, nose and mouth.

ואצ"י שהוא עולם התיקון נקרא אדם דעשייה לפי שהוא בחי אורות בכלים ושרשו הוא רק הארה דרך מצחא דא"ק [דאדם קדמון] וע"כ יחיה האדם דתיקון ע"י כירורים. שממוצא פי ה' שהם מבחי יצירה שלמעלה מעשייה.

And Atzilus, which is the World of Tikkun, is called "the Adam of Asiyah (Action)," because it is the level of lights in vessels, and its root is only a glimmer [shining] by way of the forehead of Adam Kadmon. Therefore the Adam of Tikkun "lives" through refinements from "that which comes forth from the mouth of Havayah," which are from the level of Yetzirah, which is above Asiyah.

14 וזהו ענין התורה ומצות שנקראו לחמי. והיינו לפי שכל המצות מעשיות הם כירור בחי נוגה ששרשו מעולם התהו וממשיך עי"ז רצון העליון

And this is the matter of the Torah and the mitzvos, which are called "My bread." That is because all the practical mitzvos are the refinement of the level of nogah, whose root is from the World of Tohu; and through this one draws down the Supreme Will (ratzon),

שהוא בחי כתר עליון אשר כלול ג"כ מכתר דתהו כמבואר לעיל והמשכה זו הוא בבחי מלי דאצילות [וכמ"ש במ"א ע"פ ומספר את רובע ישראל ע"ש

which is the level of the Supreme Keser (Crown), which also includes the Keser of Tohu, as explained above; and this drawing down is into the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation) [as is written elsewhere on the verse "And the number of the fourth part of Israel"; see there.

וזהו שוקיו עמודי שש ופיי במדרש רבה (פרשת קדושים פרשת כ"ה). זה העולם שנברא בששת ימי בראשית והיינו

And this is [the meaning of] “His legs are pillars of shesh (marble),” which is explained in Midrash Rabbah (Parshas Kedoshim, chapter 25): “This is the world, which was created in the six days of creation.” And this means

כי שוקיו קאי על עוסקי במצות שנקראו תמכין ומעשה המצות הם בדברים שנבראו בששת ימי בראשית] ור"ל [ורוצה לומר] שהם קודמים לבריאת האדם שהוא אחרון למעשה בראשית כנ"ל ועיין מענין שוקיו כו'

that “His legs” refers to those engaged in the mitzvos, who are called “supporters” (tamchin), and the doing of the mitzvos is with things that were created in the six days of creation; that is to say, they precede the creation of man, who is last in the work of creation, as mentioned above. And see on the subject of “His legs,” etc.,

בפי מצורע (דנ"ג ע"ב) ובפרשה נשא (דקמ"ג א') ובפי פנחס דרל"ו א' וזהו שע"ז יחיה האדם דלעילא מלי דאצילות כנ"ל.

in Parshas Metzora (page 53b), in Parshas Nasso (page 143a) and in Parshas Pinchas, page 236a.] And this is [the meaning of the statement] that through this the supernal Adam, Malchus of Atzilus, “lives,” as mentioned above.

וזהו ענין להוסיף אורות באצילות כי באצילות האור מוגבל בכלים וכדי להוסיף צ"ל מלמעלה יותר, ומזה נמשך ג"כ תוספת אורות בגן עדן.

And this is the matter of adding lights in Atzilus: for in Atzilus the light is limited within the vessels, and in order to add, it must be from higher up; and from this there is drawn also an addition of lights in Gan Eden.

שזהו ענין שכר מצוה מצוה שהשכר מצוה נמשך מהמצוה עצמה, שהשכר היא בגן עדן העליון בבריאה נהנין מזיו כו' ואין הנאה והשגה

For this is the meaning of “the reward of a mitzvah is the mitzvah”: the reward of a mitzvah is drawn from the mitzvah itself. For the reward is in the Upper Gan Eden, in Beriah (Creation) — “they delight in the radiance,” etc. — and there is no delight and apprehension

אלא באור הבוקע חוץ להכלים משא"כ כשהכלי מכסהו כו' פי' שבאצילות האור מלוכש בכלי שהכלי מסתרת על האור וא"כ מה שנמשך דרך הכלים בגי"ע [בגן עדן] היא

except in light that breaks through outside the vessels, which is not so when the vessel covers it, etc. That is: in Atzilus the light is encloded in a vessel, and the vessel conceals the light; if so, what is drawn through the vessels into Gan Eden is

רק הארה מצומצמת אכן ע"י שמוסיפים אורות בכלים דאצילות שהם אורות דתהו עי"ז בוקעים האורות את הכלים ונמשך תוספת אור בגי"ע [בגן עדן] כו'

only a contracted glimmer. However, through adding lights in the vessels of Atzilus, which are lights of Tohu, through this the lights break through the vessels, and an addition of light is drawn into Gan Eden, etc.

(ועמ"ש מזה בפי' שלח ע"פ טובה הארץ בענין פי' ארץ זבת חלב ודבש), וזהו אשר קדשנו במצותיו וצונו ונמשך מזה ג"כ למטה באדם רצון העליון בכל מאדך

(And see what is written on this in Parshas Shelach on the verse "The land is good," on the meaning of "a land flowing with milk and honey.") And this is [the meaning of] "Who has sanctified us with His commandments and commanded us." And from this the Supreme Will is drawn also below, into man: "with all your might,"

כי בכל נפשך הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובכל מאדך בחי' סובב שאינו מוגבל תוך הכלי אלא כלה שארי ולבבי לצאת מן הכלים

for "with all your soul" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), and "with all your might" is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is not limited within the vessel; rather, "my flesh and my heart pine away," to go out of the vessels.

והיינו ע"י שממשיך רצון העליון שלמעלה מהאצילות ע"י תורה ומצות לכן נמשך בחי' רצון זה גם כן בנפש וזהו לכו לחמו בלחמי.

And this is through one's drawing down the Supreme Will, which is above Atzilus, through Torah and mitzvos; therefore this level of will is drawn into the soul as well. And this is "Come, eat of My bread."

15 והמשכת רצון העליון זה בנפש זהו ענין וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל. כי

And the drawing down of this Supreme Will into the soul is the meaning of "And Moshe spoke to the heads of the tribes (matos) of the children of Israel." For

הנה מטות הם השבטים ד' דגלים יהודה פני אריה אל הימין כו' והם מבחי' התיקון ובשם אלקינו נדגול.

the matos are the tribes, the four banners — Yehudah, “the face of a lion on the right,” etc. — and they are from the level of Tikkun, and “in the name of our G-d we raise our banners.”

והם בחי' המדות הנמשכים מהבינה ודעת י"ב גבולי אלכסון כו'. וראשי המטות היינו הרצון שלמעלה מהבינה ודעת

And they are the level of the emotive attributes (middos) drawn from Binah (understanding) and Daas (knowledge), “twelve diagonal boundaries,” etc. And “the heads of the tribes” is the will that is above Binah and Daas

(ונק' ראש כענין גלגלתא דחפא על מוחא כו' וכמ"ש במ"א), והוא הנמשך מבחי' משה דעת עליון שהוא יסוד אבא והוא הממשיך בחינת רעותא דליבא

(and it is called “head” in the sense of “the skull that covers over the brain,” etc., as is written elsewhere); and it is drawn from the level of Moshe, the Supernal Daas, which is Yesod (foundation) of Abba; and he is the one who draws down the level of “the desire of the heart” (re'usa deliba),

כי אבא יונק ממזל השמיני ונוצר אותיות רצון והוא רצון העליון שלפני האצילות כי בחכמה יבנה בית שהוא שרש האצילות כו'.

for Abba draws from the eighth mazal, and notzer [has] the letters of ratzon (will); and this is the Supreme Will that precedes Atzilus, for “through wisdom (chochmah) a house is built,” which is the root of Atzilus, etc.

(ועמ"ש מענין נוצר חסד אותיות צנור ואותיות רצון שהוא בחי' משה בפי' יתרו בד"ה מראהם ומעשיהם, ועמ"ש ע"פ בשלח פרעה גבי ענין לעושי רצונו עאכ"ו [על אחת כמה וכמה] ועיין בזהר פי' יתרו)

(And see what is written on the subject of notzer chesed (“keeping kindness”), the letters of tzinor (channel) and the letters of ratzon (will), which is the level of Moshe, in Parshas Yisro, in the discourse beginning “Their appearance and their workings”; and see what is written on the verse “When Pharaoh sent out,” regarding the matter of “those who do His will, how much more so”; and see in the Zohar, Parshas Yisro)

(דפ"ח סע"ב [סוף עמוד ב] ודפ"ט ריש ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] ועמ"ש בביאור ע"פ ועשית ציץ כוי.

(at the end of page 88b and the beginning of page 89a), and in the Mikdash Melech there, citing the Arizal; and see what is written in the explanation of the verse "And you shall make a tzitz (headplate)," etc.

עו"ל [עוד יש לומר] בענין וידבר משה אל ראשי המטות דהנה איתא ברבות (ס"פ לך לך פמ"ז) גבי כל אלה שבטי ישראל כוי

It may further be said, regarding "And Moshe spoke to the heads of the tribes": it is stated in [Midrash] Rabbah (end of Parshas Lech Lecha, chapter 47), on "All these are the tribes (shivtei) of Israel," etc.,

אבל אלו מטות (כלומר חזקים כמטה הזה) כד"א [כמה דאת אמר] שבועות מטות אומר סלה (בחבוק סי' ג') ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפסוק הנה מטתו שלשלמה מטותיו ושבתיו כמד"א [כמה דאת אמר] שבועות מטות.

"but these are matos" (that is to say, strong like this staff), "as it says, 'Oaths to the tribes (matos), the word, Selah'" (in Chavakuk, chapter 3); and in Shir HaShirim Rabbah, on the verse "Behold, the bed (mitaso) of Shlomo": "his matos and his shevatim, as it says, 'Oaths to the matos.'"

וענין החיזוק היינו כמ"ש במ"א בד"ה ראה אנכי נותן בענין משכיל לאיתן איתן מלשון חיזוק

And the matter of strength is as is written elsewhere, in the discourse beginning "See, I set before you," on the subject of "A maskil of Eisan": eisan is a term of strength,

כמו איתן מושבך כוי ע"ש וגם כמ"ש בד"ה צו כוי את קרבני לחמי בענין עצמות גידין שעצמות הוא בבחי' דעת התקועה בחזק.

as in "Strong (eisan) is your dwelling place," etc.; see there. And also as is written in the discourse beginning "Command, etc., My offering, My bread," on the subject of bones [and] sinews: that the bones are at the level of Daas (knowledge) that is firmly fixed.

וזהו ענין שבועות מטות וכדפ"י ברבות במדבר ס"פ י"ג שכשם שנשבע הקב"ה לאבות כך נשבע לשבטים.

And this is the meaning of "Oaths to the tribes," as is explained in [Midrash] Rabbah, Bamidbar, at the end of chapter 13: that just as the Holy One, blessed be He, swore to the Patriarchs, so He swore to the tribes.

16 והנה פי' וענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם מבואר במ"א בד"ה ביום השמיני עצרת שהוא המשכה מבחי' ימי קדם שלמעלה מהחכמה כו'

Now, the meaning and substance of "which You swore to our fathers from the days of old (kedem)" is explained elsewhere, in the discourse beginning "On the eighth day, an assembly": that it is a drawing down from the level of "the days of old," which are above Chochmah (wisdom), etc.;

ע"ש והמשכה זו היא ג"כ להשכטים וכמ"ש בפ' נשא (קל"ד ב') דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין כו' ל"ב שבטי אבהתא הה"ד [הדא הוא דכתיב] אשר נשבעת לאבותינו.

see there. And this drawing down is also to the tribes, as is written in Parshas Nasso (134b): "From here the twelve boundaries descended, etc., to the twelve tribes of the fathers; as it is written, 'which You swore to our fathers.'"

(וע' בפ' וישלח דקע"ו סע"א [סוף עמוד א] ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ועמ"ש ע"פ וירד הגבול כו') והמשכה זו זהו ענין וידבר משה אל ראשי המטות שהוא הממשיך בחינת שבועות מטות בחינת אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם

(And see Parshas Vayishlach, at the end of page 176a, and the Mikdash Melech there; and see what is written on the verse "And the border shall go down," etc.) And this drawing down is the meaning of "And Moshe spoke to the heads of the tribes": he is the one who draws down the level of "Oaths to the tribes," the level of "which You swore to our fathers from the days of old"

(ועמ"ש סד"ה וישכם לבן בענין וינשק לבניו כו' ע"ש) ומזה נמשך שיהיו חזקים כמטה הזה כו' בחי' איתן כו'

(and see what is written at the end of the discourse beginning "And Lavan rose early," on the matter of "and he kissed his sons," etc.; see there). And from this it comes about that they are strong like this staff, etc., the level of eisan (strength), etc.

וזהו אמר סלה דכ"מ [דכל מקום] שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק ועיין מענין סלה בפ' ויקרא (ד"כ סע"א [סוף עמוד א]), גם מטות י"ל [יש לומר] המשכה מבחי' עץ החיים ועיין מ"ש במ"א ע"פ ואתה הרם את מטך כו'

And this is "the word, Selah": for wherever netzach, selah or va'ed is said, it has no interruption. And see on the subject of selah in Parshas Vayikra (at the end of page 20a). Also, matos can be explained as a drawing down from the level of the Tree of Life; and see what is written elsewhere on the verse "And you, lift up your staff," etc.,

ועיין ברבות וישב פרשה פ"ה גבי ומטך כו' ועמ"ש בפ"י שבטים שבטי י"ה עדות לישראל סעיף ה' בד"ה אלה פקודי המשכן.

and see [Midrash] Rabbah, Vayeshev, chapter 85, on "and your staff," etc.; and see what is written on the meaning of "tribes, the tribes of Yah, a testimony to Israel," in section 5 of the discourse beginning "These are the accounts of the Mishkan."

וע' בזח"א [בזהר חלק א] (ויצא קס"ב א') ע"פ ויקח לו יעקב מקל לבנה וברכות וישלח פע"ו ע"פ

And see the Zohar, Part I (Vayetze, 162a), on the verse "And Yaakov took for himself a rod of poplar," and [Midrash] Rabbah, Vayishlach, chapter 76, on the verse

כי במקלי עברתי את הירדן. ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור ע"פ במחוקק במשענותם ובד"ה בשברי לכם בפ"י מטה לחם.

"For with my staff I crossed the Jordan." And see what is written above in the explanation of the verse "With the lawgiver, with their staffs," and in the discourse beginning "When I break for you," on the meaning of "the staff of bread."

גם מטה לשון ממשלה ושררה כמו מטה עוזך כו' וזהו בחי' כי שרית עם אלקים.

Also, match is a term of dominion and rule, as in "the staff of your strength," etc.; and this is the level of "for you have prevailed with G-d."

17 ומזה יש להבין ענין וידבר משה אל ראשי המטות שמשא הוא הממשיך בהם בחי' זו.

From this one can understand the meaning of "And Moshe spoke to the heads of the tribes": Moshe is the one who draws this level into them.

ועי"ז נמשך לאמר זה הדבר. פי' ע"ד מ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום ודברתם

And through this, "saying: This is the thing" is drawn forth. The meaning is along the lines of what is written, "And these words which I command you this day shall be ... and you shall speak with them (bam)":

דהיינו במה שדבר משה בעצמו זה ג' אלפים שנה תדבר וזהו ודברתם. כם דייקא.

that is, with what Moshe himself spoke, now three thousand years [ago], you shall speak; and this is "and you shall speak with them" — "with them," specifically.

וכי' [וכל זה] ע"י רעותא דלבא שהוא למעלה ממקום וזמן ודברי ממש אשר שמתי בפיו משא"כ כל הנביאים נתנבאו בכה בחי' כדמותנו כו':

And all this is through "the desire of the heart" (re'usa deliba), which is above place and time; and [it is] actually "My words, which I have placed in your mouth." This is not so with all the prophets, who prophesied with "Thus" (koh), the level of "after our likeness" (kidmuseinu), etc.

18 ד איש כי ידור נדר, שידור בדבר הנדור, שדבר הנדור כמו קרבן הוא ע"י שמקדישו בפה ואח"כ הקרבן מעלה אותו כמ"ש תמים יהיה לרצון וכתוב עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי.

4. "When a man vows a vow" — that he vow by a vowed object. For a vowed object, such as an offering, is [made so] through his consecrating it by mouth; and afterward the offering elevates him, as it is written, "It shall be perfect, to be accepted (leratzon)," and it is written, "Their burnt-offerings and their sacrifices shall be accepted (leratzon) upon My altar."

והטעם שצריך להקדישו בפה תחלה דייקא. הוא כי עם היות שהקרבן שרשו גבוה יותר דהיינו ששרשו מבחי' מוצא ומקור פי ה' מעולם התהו.

And the reason that one must specifically first consecrate it by mouth is this: although the offering's root is higher, that is, its root is from the level of the motza, the source, of the mouth of Havayah, from the World of Tohu,

אך לפי שנפל למטה בשבה"כ [בשבירת הכלים] לכן א"א לו להתעלות לשרשו אלא ע"י שהאדם שיש בו נפש אלהית שהוא משם מ"ה [שם מ"ה] המברר מקדישו תחלה. ועי"ז נותן בו אור מקיף ע"י הפה.

nevertheless, because it fell below in the shattering of the vessels, it is therefore impossible for it to ascend to its root except through man, who has in him a G-dly soul, which is from the Name Mah, the one that refines, consecrating it first. And through this he imparts to it an encompassing light (or makif) by means of the mouth.

שמדבור האדם נעשה אור מקיף (וכמ"ש במ"א בענין ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתך וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"א [חלק א'] ספ"ה. ועמ"ש בפ' שמות ע"פ מי שם פה לאדם.

For from a person's speech an encompassing light is made (as is written elsewhere on the matter of "And I have placed My words in your mouth, and in the shadow of My hand I have covered you," and as is written in Sefer Shel Beinonim, Part I, end of chapter 5. And see what is written in Parshas Shemos on the verse "Who has given man a mouth?"

והאור מקיף מגביה ומעלה וכמ"ש בד"ה המגביהי לשבת בפי מקץ. ולכן עי"ז נותן כח להיות מתעלה הבהמה מנוגה וליכלל בשרשה שמעולם התהו ממוצא הפה כו').

And the encompassing light lifts up and elevates, as is written in the discourse beginning "Who is raised up to dwell [on high]," in Parshas Miketz. Therefore through this he gives power for the animal to be elevated from nogah and to be included in its root, which is from the World of Tohu, from "that which comes forth from the mouth," etc.)

וענין זה שמדבור האדם נמשך בחי' מקיפים. הוא ע"ד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמהקו וחוט שנמשך אחר הצמצום ממנו נמשכים ומתעגלים העגולים, ומקיפים ועגולים ומקיפים אלו הם מקיפים ג"כ על סיום הקו בתחתית היושר.

And this matter, that encompassing lights are drawn from a person's speech, is along the lines of what is written in Etz Chaim: that from the kav (line of light) and thread that was drawn after the tzimtzum (contraction), from it the circles (igulim) are drawn and become rounded, and encompassing lights; and these circles and encompassing lights encompass also the end of the kav, at the bottom of the "straight" (yosher).

ועד"ז יש כח באדם שמבחי' היושר להמשיך העגולים ומקיפים שנמשכו מהקו שהוא שרש בחי' יושר כו'.

In the same way, man, who is from the level of yosher, has the power to draw down the circles and encompassing lights that were drawn from the kav, which is the root of the level of yosher, etc.

וזהו ענין שע"י שמקדיש הקרבן בפה ממשיך בו בחי' המקיף. ומ"מ אין נותן בו אלא אור מקיף

And this is the matter that by consecrating the offering by mouth he draws into it the level of the encompassing [light]. Nevertheless, he imparts to it only an encompassing light,

אבל בפנימיותו אינו יכול להגיע מפני שפנימיותו של הקרבן וחיותו הוא גבוה ממנו (וענין זה הוא ע"ד שנתבאר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער ספירת העומר פ"ג [פרק ג'] שע"י ספירת העומר והברכה אנו ממשיכים אור מקיף

but its inner dimension he cannot reach, because the inner dimension of the offering and its life-force (chayus) are higher than he is. (And this matter is along the lines of what is explained in Pri Etz Chaim, Gate of the Counting of the Omer, chapter 3: that through the counting of the Omer and the blessing we draw down an encompassing light,

אמנם אור פנימי אין אנו יכולים להמשיך עתה כי זה לא היה נמשך רק בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים ע"י מנחת שעורים שהי' [שהיה] קרב כו' ע"ש. ושעורה היא מאכל בהמה כמ"ש במ"א)

but an inner light we cannot draw down now, for that was drawn down only when the Holy Temple stood, through the barley meal-offering that was offered, etc.; see there. And barley is animal food, as is written elsewhere.)

אלא שהפנימי' [שהפנימיות / שהפנימית] מתגלה ונמשך ע"י הקרבן כו' וכדלקמן, ועד"ז הוא ענין הנדר. שנדרים סייג לפרישות.

Rather, the inner dimension is revealed and drawn down through the offering, etc., as [will be explained] below. And along these lines is the matter of the vow: for "vows are a fence for abstinence."

שמחמת שמשער בנפשו שלא יוכל להעלות המאכל לשרשו ממוצא פי כו' ע"י אכילתו מפני שמקושר בגשמיות (ועמ"ש בד"ה כה תברכו בפ' נשא).

For since he judges within himself that he will not be able to elevate the food to its root, from "that which comes forth from the mouth," etc., by eating it, since he is bound up with physicality (and see what is written in the discourse beginning "Thus shall you bless," in Parshas Nasso),

לכן פורש ממנו. ומגביה המאכל על ידי שנודר ממנו ומתפיסו בדבר הנדור באמרו הרי עלי כקרבן שע"ז ממשיך בו אור מקיף משרשו הנעלה ממוצא הפה.

therefore he separates himself from it, and raises up the food by vowing [to abstain] from it and attaching it to a vowed object, saying, "Behold, it is upon me like an offering"; for through this he draws into it an encompassing light from its lofty root, from "that which comes forth from the mouth."

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הנודר כאילו נודר בחיי המלך. היינו שכל המקיפים נמשכים מבינה ובינה הוא חיי המלך [וע' ברע"מ [ברע"א מהימנא] ס"פ יתרו דצ"א ע"ב].

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever vows is as though he vows by the life of the King." That is, all the encompassing lights are drawn from Binah (understanding), and Binah is "the life of the King" [and see the Raaya Mehemna, at the end of Parshas Yisro, page 91b].

19 וזהו ענין פרישות מביאה לידי קדושה. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עד שידור בדבר הנדור דווקא. שכמו שהדבר הנדור

And this is the meaning of “abstinence leads to holiness.” And this is what our Sages, of blessed memory, said: “...unless he vows by a vowed object,” specifically. For just as the vowed object,

כמו הקרבן הוא מתעלה ע"י קדושת הפה שהאדם מקדישו שע"י ממשיך עליו אור מקיף וזהו לשון מקדיש.

like the offering, is elevated through the sanctity of the mouth, by a person consecrating it — for through this he draws upon it an encompassing light, and this is the meaning of the term makdish (consecrates) —

כמו הקדושין שהוא המשכת או"מ [אור מקיף] וע"י אח"כ דייקא יחוד, וביאה שהוא בחי' א"פ [אור פנימי] כו' [ועמ"ש מזה בד"ה וידבר דעשרת הדברות].

like kiddushin (betrothal), which is the drawing down of an encompassing light, and through this, specifically afterward, union and consummation, which is the level of inner light, etc. [And see what is written on this in the discourse beginning “And [G-d] spoke,” of the Ten Commandments.]

כמ"כ [כמו כן] המקדיש הקרבן ע"י הפה ממשיך עליו אור מקיף ואח"כ כשמקריבים אותו ונעשה קרבן לה' נמשך בו א"פ [אור פנימי] ואז הוא מעלה את האדם כנ"ל.

So too, one who consecrates the offering by mouth draws upon it an encompassing light; and afterward, when it is offered and becomes an offering to G-d, inner light is drawn into it, and then it elevates the person, as mentioned above.

20 וכך בענין הנדר שע"י הדבור שמתפיסו בדבר הנדור דייקא ע"י ממשיך בו אור מקיף ומתעלה ע"י כו' And so too with the vow: through the speech with which he attaches it specifically to a vowed object, through this he draws into it an encompassing light, and through this it is elevated, etc.

זהו ענין הנודרים לשם שמים שע"י אמרו נדרים סייג לפרישות. ומ"מ עכשיו צריך לומר בלי נדר:

This is the matter of those who vow for the sake of Heaven, about whom it was said, “Vows are a fence for abstinence.” Nevertheless, nowadays one must say, “without a vow.”

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/matos/2/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok